

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 617/2025-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED]

a [REDACTED]

zastúpených URBAN & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. SK-6C/242/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. SK-6C/242/2007 (v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 246/2021-54 zo 7. septembra 2021) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. SK-6C/242/2007 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bardejov **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. SK-6C/242/2007 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur** a sťažovateľovi [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bardejov **p o v i n n ý** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bardejov **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 898,34 eur** a zaplatiť ich im právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnými sťažnosťami doručenými Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. júla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a v nadväznosti na to aj porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. SK-6C/242/2007 [sťažovateľ ■■■■■ ■■■■■ len v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 246/2021-54 zo 7. septembra 2021 (ďalej len „nález zo 7. septembra 2021“)] (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhujú v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prietahov a domáhajú sa priznania primeraného finančného zadost'učinenia 20 000 eur každému zo sťažovateľov, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Ústavný súd najprv v rámci hospodárnosti konania uznesením sp. zn. PLs. ÚS 45/2025 z 10. septembra 2025 spojil ústavné sťažnosti oboch sťažovateľov na spoločné konanie a následne uznesením č. k. IV. ÚS 617/2025-33 z 13. novembra 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavné sťažnosti na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavných sťažností, ich doplnení a príloh vyplýva, že sťažovatelia sú žalobcami v napadnutom konaní o určenie vlastníckeho práva na základe žaloby podanej 30. augusta 2007, kde však bolo prerušené konanie od 24. marca 2009 do 13. decembra 2021.

4. Ústavný súd nálezom zo 7. septembra 2021 rozhodol o porušení práv sťažovateľa ■■■■■ ■■■■■ na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní, v tom čase ešte vedenom pred Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 6C/242/2007. Zároveň prikázal Okresnému súdu Svidník, aby v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 6C/242/2007 konal bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľovi ■■■■■ ■■■■■ primerané finančné zadost'učinenie 2 000 eur.

5. Okresný súd napokon ustálil okruh účastníkov uznesením sp. zn. SK-6C/242/2007 z 20. februára 2024. Nasledovalo 5 termínov pojednávania a na poslednom 3. júla 2025 bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd žalobu sťažovateľov zamietol v celom rozsahu. Proti tomuto rozsudku sťažovatelia podali 14. augusta 2025 odvolanie.

6. K aktuálnemu stavu napadnutého konania ústavný súd zistil, že odvolací súd 6. mája 2026 okresnému súdu vrátil späť ním predložený spisový materiál s odvolaním z dôvodu jeho predčasného predloženia.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovatelia vo vzťahu k napadnutému konaniu namietajú, že aj napriek nálezu zo 7. septembra 2021 dochádza k zbytočným prietahom, a to v intenzite, ktorá sa dotýka aj ich práva na prístup k súdu, ako aj ich majetkových práv. Uvedený postup v napadnutom konaní považujú za neakceptovateľný, porušujúci ich označené práva. Argumentujú predovšetkým nesústreďenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu, ako aj nečinnosťou po právoplatnosti nálezu zo 7. septembra 2021.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

8. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprO/2637/2025 doručenom ústavnému súdu 4. decembra 2025 v podstatnom uviedol, že v rámci napadnutého konania nemožno považovať za zbytočné prietahy obdobie od 24. marca 2009 do 13. decembra 2021, počas ktorého bolo konanie na návrh žalobcov prerušené (do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 1C/394/2002). Ďalej uviedol, že okresný súd konal v období po právoplatnosti nálezu zo 7. septembra 2021 bez zbytočných prietahov, procesne účelne a efektívne. Argumentoval, že vzhľadom na predmet napadnutého konania, jeho skutkové okolnosti, ako aj na rozsah a predovšetkým komplikovanosť spisového materiálu si vec vyžadovala dlhší časový priestor na naštudovanie a prípravu. Skutkovú a právnu zložitosť vyjadruje predovšetkým to, že v priebehu napadnutého konania došlo k úmrtiu viacerých účastníkov konania a k potrebe zistiť a preukázať právne nástupníctvo po nich. Dodal, že zabezpečovanie nevyhnutných listín je sprevádzané komplikovanou komunikáciou s príslušnými zahraničnými úradmi či potrebou prekladania listín do slovenského jazyka. Poukázal tiež na to, že procesná zodpovednosť za ustálenie okruhu účastníkov konania bola na žalobcoch. V tejto súvislosti uviedol, že títo síce po vydaní uznesenia č. k. SK-6C/242/2007-200 z 13. decembra 2021 začali aktívne upresňovať okruh účastníkov, avšak často boli z ich strany predkladané neúplné a nepresné listiny, ktoré mali preukázať právne nástupníctvo po zomrelých osobách, ktorých pristúpenie do konania navrhli. Ďalej uviedol, že na pojednávaní 3. júla 2025 bol vyhlásený rozsudok, ktorý bol sporovým stranám odoslaný 24. júla 2025. Po podaní odvolania žalobcami v 2., 4., 5., 7. a 9. rade (vrátane sťažovateľov) a vykonaní nevyhnutných procesných úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu bol spis predložený odvolaciemu súdu 27. novembra 2025.

9. Súčasťou doručeného vyjadrenia bolo aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá vrátane pomerne detailného zhrnutia priebehu napadnutého konania k veci uviedla, že 6. marca 2025 bolo vydané

rozhodnutie o pokračovaní v konaní s dedičmi ďalších účastníkov, ktorí medzičasom zomreli. Následne 15. mája 2025 nariadila pojednávanie na 30. jún 2025 (ktoré z osobných dôvodov musela presunúť na 3. júl 2025). Na pojednávaní konanom 3. júla 2025 bol vyhlásený rozsudok, ktorý bol po jeho vyhotovení sporovým stranám odoslaný 24. júla 2025. Po podaní opravného prostriedku (14. augusta 2025) došlo k uskutočneniu ďalších úkonov spojených s odvolacím konaním. Zákonná sudkyňa tiež poukázala na to, že v priebehu napadnutého konania došlo k jeho prerušeniu na žiadosť žalobcov (pričom konanie, do ktorého skončenia žiadali prerušiť napadnuté konanie, stále nie je právoplatne ukončené). Okresný súd však na základe nálezu zo 7. septembra 2021 uznesením č. k. 6C/242/2007-200 z 13. decembra 2021 rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní (ktoré bolo prerušené od 24. marca 2009) napriek tomu, že dôvod jeho prerušenia trval. Následne sa vykonávali úkony súvisiace s upresňovaním okruhu sporových strán. Zákonná sudkyňa argumentovala, že príčiny boli spôsobené sťažovateľmi, ktorí podávali neúplné a nepresné návrhy, v ktorých neidentifikovali presne procesných nástupcov vo vzťahu k ich procesným predchodcom. Tiež namietla, že zo strany sťažovateľov dochádzalo aj k iným postupom, ktoré mali za následok predĺženie napadnutého konania. Poukázala aj na to, že ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 552/2024-51 z 12. februára 2025 (ďalej len „nález z 12. februára 2025“) nevyhovel predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľov (ktorou namietali postup okresného súdu v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu zo 7. septembra 2021). Argumentovala tiež právnou a skutkovou zložitou veci. Vo vzťahu k postupu sťažovateľov poukázala tiež na to, že 3. júla 2025 len minútu pred začatím pojednávania bol doručený návrh sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na doplnenie dokazovania a duplicitný návrh na rozhodnutie o procesných návrhoch a po vyhlásení rozsudku (ktorým bola žaloba zamietnutá) sťažovatelia podali aktuálnu ústavnú sťažnosť, ktorú považuje za nedôvodnú.

10. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľov na zaujatie stanoviska k vyjadreniam, keďže ich obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnými sťažnosťami, ako aj s vyjadreniami okresného súdu a zákonnej sudkyne dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

12. Podstata argumentácie sťažovateľov v súvislosti s namietanými príčinami (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v napadnutom konaní sa sústreďuje do namietania nesústreďenej a neefektívnej činnosti okresného súdu, ako aj jeho nečinnosti.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných príčin je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (IV. ÚS 250/2025).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd

so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 552/2024).

16. Predmetom konania o ústavných sťažnostiach je postup okresného súdu v napadnutom konaní v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] len v období po nadobudnutí právoplatnosti nález z 7. septembra 2021 (ktorým bolo ústavným súdom konštatované porušenie jeho práva na konanie bez zbytočných prietáhov), no v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] ústavný súd posudzoval celé obdobie trvania súdneho konania pred okresným súdom (teda od podania žaloby 30. augusta 2007).

17. Ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte, ústavný súd, už pokiaľ ide o postup prvoinštančného súdu v napadnutom konaní, dvakrát vo veci rozhodoval (nálezom z 7. septembra 2021 a nálezom z 12. februára 2025), preto v prípade aktuálnych ústavných sťažností do istej miery využije aj závery vyslovené v týchto nálezochoch.

18. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania patrí v zásade medzi bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov (určovacia žaloba). V prípade napadnutého konania však je potrebné jednoznačne pripustiť, že vykazuje prvky ako právnej, tak aj (primárne) skutkovej zložitosti veci. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť, že ide o konanie s medzinárodným prvkom, kde bolo potrebné doručovať písomnosti do cudziny a v dôsledku toho koordinovať postup okresného súdu. Zároveň ide o konanie s veľkým počtom účastníkov konania vo vysokom veku, ktorí v priebehu času zomierali, pričom následne bolo potrebné riešiť otázku právneho nástupníctva, ako aj prípadné pokračovanie s právnymi nástupcami pôvodných žalobcov.

19. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľov, ústavný súd aj v tomto prípade konštatuje, že sťažovatelia ako *dominus litis* niesli zodpovednosť za ustálenie okruhu žalobcov, ako aj žalovaných. Ako vyplýva aj z vyjadrenia okresného súdu, túto zodpovednosť (najmä pri obstarávaní listín potrebných pre prijatie záveru o tvrdenom právnom nástupníctve) celkom „neuniesli“ a aj v dôsledku ich postupu tak preukázateľne dochádzalo k predlžovaniu napadnutého konania.

20. Tretím hodnotiacim kritériom je postup prvoinštančného súdu. K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že napadnuté konanie trvá v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] od podania žaloby 30. augusta 2007 až do súčasnosti takmer 19 rokov a v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] trvá od právoplatnosti (21. septembra 2021) nález z 7. septembra 2021 v zásade 4 roky a 9 mesiacov.

21. Keďže je v prípade jednotlivých sťažovateľov potrebné posúdiť rozdielne trvanie napadnutého konania, ústavný súd sa v nasledujúcich bodoch samostatne vyjadrí k záverom o konštatovanom porušení práv, a to tak v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ], ako aj v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ].

22. Pokiaľ ide o napadnuté konanie namietané sťažovateľom [REDAKOVANÉ], ústavný súd konštatuje, že k záveru o porušení práva tohto sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov dospel vzhľadom na jeho dĺžku v trvaní 4 rokov a 9 mesiacov, a to primárne po zohľadnení skutočnosti, že v prípade tohto sťažovateľa už bolo v minulosti ústavným súdom konštatované porušenie jeho práva na konanie bez prieťahov. V zásade je možné uviesť, že ak už raz ústavný súd v konaní konštatuje existenciu zbytočných prieťahov a dá súdu príkaz konať bez prieťahov, znamená to pre konajúci súd povinnosť k danej veci pristupovať s náležitou obozretnosťou a postupovať vo veci tak, aby právna neistota sťažovateľa bola v čo najkratšom čase odstránená.

23. V danom prípade navyše ústavný súd už aj v nasledujúcom období dal okresnému súdu „ďalšiu možnosť“ v napadnutom konaní postupovať v ďalšom priebehu bez prieťahov a v primeranom čase odstrániť stav právnej neistoty (nevyhovením predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa nálezom z 12. februára 2025). Okresný súd však ani v tomto „pridanom“ období nedospel k právoplatnému ukončeniu sporu. Navyše, ústavný súd pri konštatovaní porušenia sťažovateľovho práva na konanie bez prieťahov aktuálne zohľadnil, že odvolací súd 6. mája 2026 okresnému súdu vrátil späť predložený spisový materiál z dôvodu jeho predčasného predloženia. V dôsledku toho tak o odvolaní doručenom 14. augusta 2025 nie je možné rozhodnúť už takmer rok.

24. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd uzatvára, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní (v období po nadobudnutí právoplatnosti nález z 7. septembra 2021) bolo porušené základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nález). Zároveň však vzhľadom na trvanie posudzovaného napadnutého konania je nutné uviesť, že konštatované prieťahy nedosahujú takú intenzitu, ktorú by bolo možné považovať až za odopretie spravodlivosti (resp. označiť ich ako extrémne prieťahy), preto vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavnej sťažnosti nevyhoveli (bod 5 výroku nález).

25. V prípade napadnutého konania namietaného sťažovateľom [REDAKOVANÉ] ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že už v nález z 7. septembra 2021 (vydanom vo vzťahu k druhému sťažovateľovi) konštatoval v posudzovanom období (teda od podania žaloby do vydania uvedeného nález) v postupe prvoinštančného súdu existenciu zbytočných prieťahov. Keďže je viazaný závermi vyslovenými v nález z 7. septembra 2021, v plnom rozsahu na ne odkazuje aj v prípade tohto sťažovateľa. Ústavný súd po zhodnotení priebehu napadnutého konania dospel k záveru, že okresný súd v prípade napadnutého konania mal uskutočniť ústavne konformný výklad

relevantných ustanovení § 111 ods. 2 OSP, resp. § 165 ods. 1 CSP a vyvážiť to, či doba, počas ktorej je konanie z fakultatívneho, a nie obligatórneho dôvodu prerušené, už nedosahuje ústavne neúnosnú časovú hranicu, ktorá predstavuje zásah do práva na konanie bez prietáhov, a či nie je možné prijať iné vhodné opatrenie, a to napríklad postupovať pri ustálení okruhu účastníkov konania/strán v konaní (pre tento dôvod bolo aj napadnuté konanie prerušené) aj zo skutkových zistení vyplývajúcich z tohto iného konania (do právoplatného skončenia ktorého bolo napadnuté konanie prerušené) a túto otázku ustáliť v aspoň predbežnej rovine. Pri konštatovaní prietáhov tak dospel primárne k záveru, že okresný súd v prípade napadnutého konania rezignoval na plnenie tejto svojej zákonnej povinnosti.

26. Zároveň aj v prípade tohto sťažovateľa v ďalšom období trvania napadnutého konania v plnom rozsahu platia závery ústavného súdu (uvedené vo vzťahu k sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] v bodoch 22 a 23 tohto nálezu). Vo vzťahu k napadnutému konaniu namietanému sťažovateľom je tak možné jednoznačne (s poukazom na jeho trvanie) konštatovať (a to aj po zohľadnení obdobia jeho prerušenia od 24. marca 2009 do 13. decembra 2021) existenciu zbytočných prietáhov.

27. S poukazom na všetko uvedené a primárne po zohľadnení celkovej dĺžky napadnutého konania toho času dosahujúcej už takmer 19 rokov ústavný súd uzatvára, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v nadväznosti na to aj jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže takéto trvanie napadnutého konania už možno označiť za extrémne prietahy (bod 1 výroku nálezu).

28. Ústavný súd v súvislosti s konštatovanými prietahmi opakovane dáva do pozornosti, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. V zmysle svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky na riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľov.

29. Po zhodnotení všetkých okolností prípadu preto ústavný súd dospel v danej veci k záveru, že napadnuté konanie trpí prietahmi, ktoré idú na vrub postupu okresného súdu. V napadnutom konaní sa nepostupovalo v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci.

30. Ústavný súd ale zároveň vo vzťahu k sťažovateľmi namietanému porušeniu ich základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj ich práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní uvádza, že aj keď bolo v danom prípade ústavným súdom konštatované porušenie už uvedených práv sťažovateľov (na konanie bez zbytočných prietáhov), s ktorých porušením sťažovateľa spájajú aj namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pre prípadný záver o ich porušení je potrebné skúmať konkrétne okolnosti daného prípadu, či tieto odôvodňujú záver

o ich porušení. Nie je totiž možné automaticky konštatovať ich porušenie len s odkazom na konštatované porušenie práva na konanie bez zbytočných prietáhov.

31. Pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľov o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj ich práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým konaním ústavný súd považoval za relevantné, že v prípade sťažovateľov už zo strany okresného súdu bolo vydané (aj keď neprávoplatné) rozhodnutie, ktorým bola ich žaloba zamietnutá (teda už bolo prvoinštančným súdom rozhodnuté o ním uplatnenom návrhu, aj keď jeho zamietnutím). S poukazom na uvedené preto tejto časti ústavných sťažností nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

32. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľov svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a v prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] aj o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom napadnuté konanie nie je právoplatne ukončené, okresnému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú (bod 2 výroku nálezu).

33. Keďže ústavný súd rozhodol o porušení už uvedených práv sťažovateľov, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovatelia požadovali priznanie zadosťučinenia 20 000 eur každému z nich, čo odôvodňovali primárne poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania bez vydania právoplatného rozhodnutia.

34. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie celkovej dĺžky napadnutého konania v prípade sťažovateľov, pričom prihliadol na skutočnosť, že okresný súd už vydal (aj keď neprávoplatné) rozhodnutie vo veci. Musel tiež zohľadniť aj postup sťažovateľov, ktorého výsledkom bolo predĺženie napadnutého konania. Zároveň vzal do úvahy skutočnosť, že nálezom zo 7. septembra 2021 už ústavný súd priznal sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie 2 000 eur. Preto rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] 1 000 eur a sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] 3 000 eur (bod 3 výroku nálezu). Ústavný súd v súlade

s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhoveli tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 898,34 eur (bod 4 výroku nálezu).

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Každému zo sťažovateľov vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľov zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože ich právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane.

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2026

Libor Duľa
predseda senátu